

De grote Trans-Siberische spoorweg van Sint Petersburg naar Peking

Транссибирская железнодорожная магистраль

De transsiberië treinreis was een van mijn dromen. Na alle reizen en trektochten door Europa, Azië en Zuid-Amerika bleef het idee om eens de langste treinreis ter wereld te maken aan mij knagen. Afgelopen zomer was het zover. Ik had een vliegticket op zak van Amsterdam naar Sint Petersburg en een hoeveelheid dollars. Mijn avontuur kon beginnen.

De transsiberië spoorweg begint oorspronkelijk in de toenmalige hoofdstad van het Russische tsarenrijk, Sint Petersburg. Via Moskou gaat de reis verder via Ekaterinburg naar Irkoetsk, de hoofdstad van Siberië. De reis kan van daaruit verder gaan naar Vladivostok aan de Stille Oceaan of naar de hoofdstad van China, Peking. Ik koos voor het laatste, omdat in Peking simpelweg meer te zien is dan in de havenstad Vladivostok. Het oudste traject loopt van Sint Petersburg naar Ekaterinburg (spoorverbinding met deze stad dateert uit 1878). Onder tsaar Alexander III vond de aanleg van de eigenlijke transsiberië spoorweg plaats. Irkoetsk werd bereikt in 1898 en eerst in 1904 was het mogelijk om volledig per trein te reizen vanaf Sint Petersburg naar Peking.

ВИЗА

T-I № 639437

По прибытии в пункт назначения въезжающий обязан в течение 3-х суток, исключая праздничные и выходные дни, представить свой заграничный паспорт для регистрации.

Every person is required to register his passport within 3 days after his arrival in the destination point with the exception of holidays and days off.

Tout visiteur est prié dans un délais de 3 jours après son arrivée au point de destination, exceptés les jours de fête et de sortie, d'enregistrer son passeport.

Срок действия визы ПРОДЛЕН

до "....." ..... 19..... г.

М. П. Подпись

Срок действия визы ПРОДЛЕН

до "....." ..... 19..... г.

М. П. Подпись

МТ Гознака. 1992.

288 .....

ВЪЕЗДНАЯ-ВЪЕЗДНАЯ

Гр. НИДЕРЛАНДЫ

Фамилия ВУЛЛИНГС

Имя, отчество (имена) ПЕТЕР

Дата рождения 230561 Пол МУЖ

С детьми до 15 лет ОДИН

Цель поездки ТУРИЗМ

В учреждение ТОО ВИТУР

ГААГА, МОСКВА, С.-ПЕТЕРБУРГ

В пункта

Действительно для въезда с 150795..19..... г.

пребывания и выезда до 010995..19..... г.

через пограничные пункты, открытые для пассажирского движения

Выдана 020505..19..... г.

К паспорту № ГР0111

Подпись

По прибытии в пункт назначения въезжающий обязан в течение 3-х суток, исключая праздничные и выходные дни, представить свой заграничный паспорт для регистрации.

Every person is required to register his passport within 3 days after his arrival in the destination point with the exception of holidays and days off.

Tout visiteur est prié dans un délais de 3 jours après son arrivée au point de destination, exceptés les jours de fête et de sortie, d'enregistrer son passeport.

Срок действия визы ПРОДЛЕН

до "....." ..... 19..... г.

М. П. Подпись

Срок действия визы ПРОДЛЕН

до "....." ..... 19..... г.

М. П. Подпись

ПАССАЖИРСКИЙ БИЛЕТ И БАГАЖНАЯ КВИТАНЦИЯ
PASSENGER TICKET AND BAGGAGE CHECK ISSUED BY

555 4410 447 397 6

125167 Москва, Ленинградский проспект 37
37, Leningradsky Prospekt, Moscow, USSR
Member of International Air Transport Association

ВИЗА

T-1 № 639437

283

ВЪЕЗДНАЯ-ВЪЕЗДНАЯ

Гр. НИДЕРЛАНДЫ

Фамилия ВУЛЛИНГС

Имя, отчество (имена) ПЕТЕР

Дата рождения 280561

Пол МУЖ

С детьми до 16 лет ОДИН

Цель поездки ТУРИЗМ

В учреждении ТОО ВИТУР

ГААГА, МОСКВА, С.-ПЕТЕРБУРГ

В пункте

Действительна для въезда с 150795 19 г.

пребывания и выезда до 010995 19 г.

через пограничные пункты, открытые для пассажирского движения

Выдана 080595 19 г.

К паспорту № П0011

ВЪЕЗД

ВИЗА

T-1 № 639437

283

ВЪЕЗДНАЯ-ВЪЕЗДНАЯ

Гр. НИДЕРЛАНДЫ

Фамилия ВУЛЛИНГС

Имя, отчество (имена) ПЕТЕР

Дата рождения 280561

Пол МУЖ

С детьми до 16 лет ОДИН

Цель поездки ТУРИЗМ

В учреждении ТОО ВИТУР

ГААГА, МОСКВА, С.-ПЕТЕРБУРГ

В пункте

Действительна для въезда с 150795 19 г.

пребывания и выезда до 010995 19 г.

через пограничные пункты, открытые для пассажирского движения

Выдана 080595 19 г.

К паспорту № П0011

ВЪЕЗД

北京市行政管理局 937#20 页

北京市行政管理局 单位统一收据 4955593

北京市行政管理局 监督位置

票据专用章

今收到 人民币 (大写) 壹仟零捌拾元正

交来

收款人 (盖章)

收款人

年 月 日

第三联 收据 (由交款人收执)

Sint Petersburg (Санкт Петербург)

In Sint Petersburg verbleef ik een aantal dagen bij Irena Aleksandrovna, hoofd boekhouding bij een beveiligingsbedrijf. Haar man is personeelsfunctionaris bij de Russische spoorwegen. Ze hebben een dochter, pas getrouwd met een scheepsofficier in opleiding. Haar voornaamste zorg is geld (zij verdient 140 gulden in de maand) en hoe haar schoonzoon na de opleiding uit de Russische dienstplicht te houden (het drama Tsjetsjenië speelt hierbij een grote rol).

Sint Petersburg is vooral bekend om zijn Winterpaleis, waarin de Hermitage is ondergebracht. De Hermitage is een kunstmuseum met een duizelingwekkende hoeveelheid schilderijen, sculpturen en andere artefacten. Zo staat er sinds kort een fantastische gouden koets, gebouwd in 1795 in Sint Petersburg, gerestaureerd met financiële steun van Ford Motor Company, aldus de toelichting.

Izaäkkathedraal

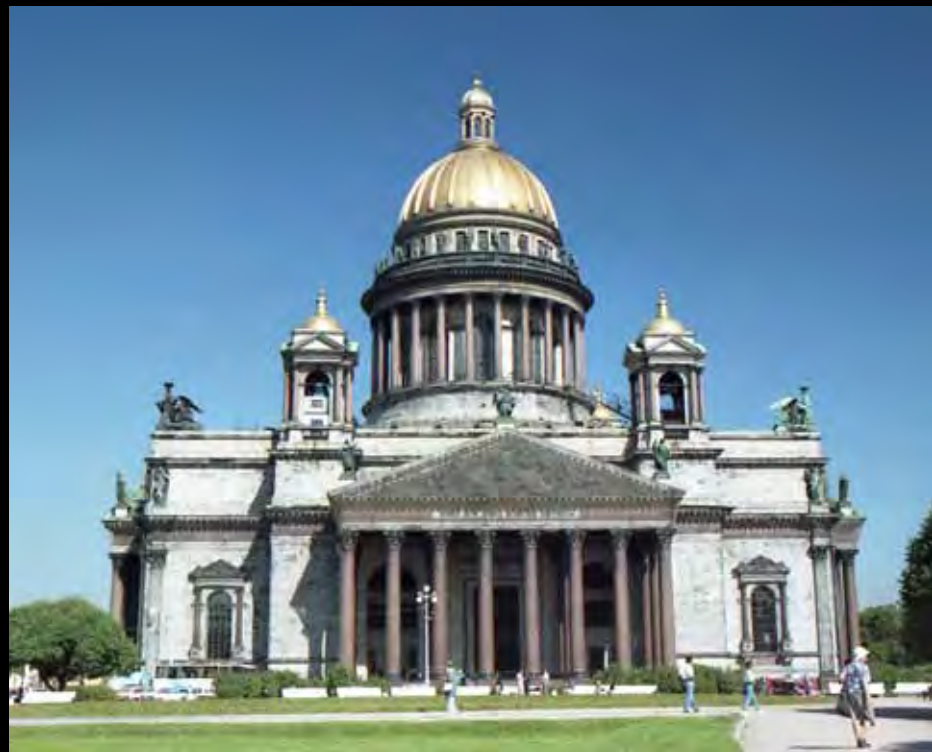

16 juli 1995 (zondag)

De treinreis van Venlo naar Schiphol verliep voorspoedig. De vlucht had een kleine vertraging, maar dan vlogen we in een Tupolev Tu-154 naar Sint Petersburg (voorheen Leningrad). De stoelen stonden nogal dicht bij elkaar maar vooruit. De landing verliep perfect, er klonk applaus. Ook de rugzak was aangekomen op de juiste plaats.

Ludmilla, mijn contactpersoon daar, stond me op te wachten en wist me meteen te vertellen dat de auto van de zaak kapot was en dat ze vrienden had gecharterd voor de rit naar de stad. Dit kostte echter vijf dollar meer. Maar wat moet je dan? Na twee bijna botsingen kwamen we aan bij het gasthuis. Irena, de gastvrouw, zal zich de komende dagen over mij ontfermen.

Het appartement van Irena bevindt zich net noordelijk van de rivier de Neva, op Prospekt Dobroljoebova, direct voor in de straat op de derde etage, met uitzicht op de Petrus- en Paulusvesting (Петропавловская крепость). Een avondwandeling doet altijd goed voor het slapen. Ik kijk buiten even wat rond om me te kunnen oriënteren en loop vervolgens een rondje om het fort. Het ligt op een eiland dat verbonden is met het vaste land met twee bruggen. Dat rondje was best nog een heel eind. Wat zal ik goed slapen. Alleen wordt het echter niet helemaal donker daar in Petersburg. Midzomernachtzon noemen ze dat.

Kerk van de Verlosser op
het Bloed

СН 961539

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
КРЕДИТНЫЙ БИЛЕТЪ

ДЕСЯТЬ
РУБЛЕЙ

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БАНКЪ РАЗМѢНИВАЕТЪ
КРЕДИТНЫЕ БИЛЕТЫ НА ЗОЛОТУЮ МОНЕТУ
БЕЗЪ ОГРАНИЧЕНІЯ СУММЫ (300
1 РУБЕЛЬ = $\frac{1}{16}$ ИМПЕРІАЛА, СОДЕРЖИТЪ
17,424 ДОЛЕЙ ЧИСТАГО ЗОЛОТА).

Управляющій

Кассиръ

С. С. Соловьевъ

СН 961539

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БАНКЪ РАЗМѢНИВАЕТЪ
КРЕДИТНЫЕ БИЛЕТЫ НА ЗОЛОТУЮ МОНЕТУ
БЕЗЪ ОГРАНИЧЕНІЯ СУММЫ (300
1 РУБЕЛЬ = $\frac{1}{16}$ ИМПЕРІАЛА, СОДЕРЖИТЪ
17,424 ДОЛЕЙ ЧИСТАГО ЗОЛОТА).

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
КРЕДИТНЫЙ БИЛЕТЪ

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БАНКЪ РАЗМѢНИВАЕТЪ
КРЕДИТНЫЕ БИЛЕТЫ НА ЗОЛОТУЮ МОНЕТУ
БЕЗЪ ОГРАНИЧЕНІЯ СУММЫ (300
1 РУБЕЛЬ = $\frac{1}{16}$ ИМПЕРІАЛА, СОДЕРЖИТЪ
17,424 ДОЛЕЙ ЧИСТАГО ЗОЛОТА).

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БАНКЪ РАЗМѢНИВАЕТЪ
КРЕДИТНЫЕ БИЛЕТЫ НА ЗОЛОТУЮ МОНЕТУ
БЕЗЪ ОГРАНИЧЕНІЯ СУММЫ (300
1 РУБЕЛЬ = $\frac{1}{16}$ ИМПЕРІАЛА, СОДЕРЖИТЪ
17,424 ДОЛЕЙ ЧИСТАГО ЗОЛОТА).

5

5

КН 524308

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
КРЕДИТНЫЙ БИЛЕТЪ
ПЯТЬ РУБЛЕЙ

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БАНКЪ РАЗМѢНИВАЕТЪ
КРЕДИТНЫЕ БИЛЕТЫ НА ЗОЛОТУЮ МОНЕТУ
БЕЗЪ ОГРАНИЧЕНІЯ СУММЫ (300
1 РУБЕЛЬ = $\frac{1}{16}$ ИМПЕРІАЛА, СОДЕРЖИТЪ
17,424 ДОЛЕЙ ЧИСТАГО ЗОЛОТА).

Управляющій *А. М. Милославскій*
Кассиръ *В. С. Соловьевъ*

КН 524308

17 juli maandag

Irena had het ontbijt klaar gemaakt. Brood, kaas, vlees, boter en daarbij koffie. Om twee uur heb ik een afspraak met Ludmilla in metrostation Majakovskaja (Маяковская), vlakbij treinstation Moskovski. De naam zegt het al, we gaan hier een ticket naar Moskou kopen. Maar eerst moet ik het dichtstbijzijnde metrostation Gorkovskaja (Горьковская) vinden. Na een tijdje rond turen en cyrillisch schrift ontcijferen kom je er wel uit. Ik rij eerst eens mee voor de lol naar het ontmoetingspunt van vanmiddag en daarna terug naar Nevski Prospekt, de hoofdboulevard van Petersburg. Elk verblijf in de onderaardse gewelven van de metro kost één muntje dat 600 roebel kost (1 dollar levert circa 4500 roebel op).

Op Nevski Prospekt heb ik een tijdje rond geslenterd en voor de Kazankathedraal (Казанский кафедральный собор) in het zonnetje gezeten om naar daklozen en overige armoedzaaiers te kijken. Vandaar uit ben ik naar de tussen 1819 en 1859 gebouwde Izaäkkathedraal (Исаакиевский Собор) gegaan. Je kunt hier naar boven klimmen voor een groots uitzicht over de stad. Nog even vóór de afspraak naar een andere kerk geweest: Kerk van de Verlosser op het Bloed (Храм Спаса на Крови). Deze kerk is gebouwd op de plaats waar tsaar Alexander II is vermoord op 13 maart 1881. Na zijn dood is tussen 1883 en 1907 deze kerk verrezen. In de kerk bevindt zich een schrijn ter ere van de vermoorde tsaar precies op de plek van de moord.

Het is bijna twee uur, tijd om naar de afgesproken plaats te gaan. Ze was er niet! Ik heb toen maar besloten om zelf het ticket te gaan kopen. Dat had wel nog het een en ander aan zoekwerk in petto. Uiteindelijk stond ik voor het juiste loket, maar deze bleek alleen voor Russen te zijn. Verder vragend kwam ik terecht bij een loket voor buitenlanders in een ander gedeelte van het station. Toen ook nog even naar Nederland gebeld om het thuisfront te informeren (bijna 4,5 dollar per minuut bij een soort belwinkel). Ik heb ondertussen de nodige kilometers rond gesjokt en heb zere voeten. Tijd om naar huis te gaan.

's Avonds zit ik weer op het eiland van de rust, het water en de ondergaande zon te genieten. In de koelkast staat een fles bier op mij te wachten. Nog drie dagen in Gorod-Geroi (Город Герой: Heldenstad, naam gekregen vanwege de belegering van de stad door de Duitsers in WO II).

De oude beurs aan de
overkant van de Neva.

Rostra zuil

Monument belegering van Leningrad in WO II

Kazankathedraal

18 juli dinsdag

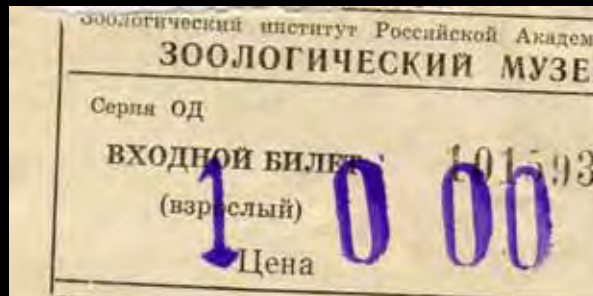
Tsja, eigenlijk werd ik al om vijf uur wakker. Dat is veel te vroeg. Nog wat blijven dommelen en suffen tot half negen.

Vandaag bezichtig ik om te beginnen het toeristen spektakel bij de Rostra zuilen. Bij een van de zuilen speelt een koper blaaskwartet allerlei deuntjes, Russisch en klassiek. Wat grappig is, is dat ze reageren op de toeristen die daar rondzwalken. Afhankelijk van de nationaliteit van een buslading toeristen spelen ze Franse, Japanse, Italiaanse muziek en zowaar het Duitse volkslied. Ondertussen worden de toeristen belaagd door horden Russische ‘zakenlieden’. Er vallen enkele druppels regen en ik ga het zoölogisch museum in. Hier moet de bevroren mammoet zich bevinden die gevonden is in 1901 in de permafrost bij Jakutsk. En ook een gemummificeerde mammoetbaby, gevonden in 1977 bij Magadan in noordoost Siberië. Het museum stond werkelijk kotsvol met opgezette beesten: insecten, vissen, vogels, zoogdieren overal waar je maar keek. Over het algemeen in een smakeloze opstelling, maar dat was waarschijnlijk ook niet anders mogelijk gezien de hoeveelheid dode beesten. Was wel zo nu en dan komisch: staan er een stel opgezette hertachtigen bij elkaar, staat er doodleuk een skelet van zo’n zelfde beest tussen alsof die meeloopt met de anderen. De mammoeten vielen een beetje tegen. Vooral de diepvriesmammoet vond ik nogal klein. Daarna naar het Dekabristenplein en de admiraliteitsgebouwen gelopen en ook weer doorgelopen.

Het is ondertussen alweer twaalf uur geweest. Het is tijd om naar het hoofdkantoor van telefonie en telegrafie te gaan. Daar bij het ‘businesscentrum’ gevraagd wat het kost om naar Moskou en naar Nederland te bellen. Het had nogal wat voeten in aarde voordat de prijzen boven water kwamen. Zo’n rare vraag was het toch ook weer niet? (naar Moskou 878 roebel per minuut, naar Nederland 4412 roebel per minuut).

Nog in een groot warenhuis rondgeneusd tot, vanwege de warmte in dat ding, het zweet me uitbrak. Naar buiten gevluht, een blik frisdrank gekocht en de vlakbij liggende Kazankathedraal bekeken. De kathedraal is pas weer opnieuw ingewijd. In de Sovjettijd was de kathedraal ingericht als museum van religies en atheïsme. In het diepe zuiden van de stad bevindt zich het oorlogsmonument ter nagedachtenis van de belegering van Leningrad (Ленинград). Over het algemeen zijn nog maar weinig artefacten over van de Sovjettijd.

Thuis kreeg ik een salade van aardappelen en groente en een tomatensalade met koud vlees uit een chinees blik voorgeschoteld. Irena Moskou laten bellen om aan de contactpersoon daar door te geven wanneer ik kom en naar Nederland gebeld.

АЛ-147

КАССИР
Сидорова

КАССИР
Сидорова
ББ-121

Народный Комиссар финансов
Иванов

КАССИР
**СЕМНАДЦАТЬ ПЯТЬ ТЫСЯЧ
СОТ РУБЛЕЙ**
ОБЕСПЕЧИВАЕТСЯ ВСЕМ ДОСТОЯНИЕМ РЕСПУБЛИКИ
ПОДАЕТСЯ ПРЕДСЕДУЕТСЯ ПО ЗАКОНУ

ЕА-207
КАССИР
Иванов

19 juli woensdag

Het weer ziet er niet goed uit. Dat komt dan des te beter uit om naar de Hermitage (Государственный Эрмитаж) te gaan. Van Irena krijg ik een paraplu mee. Zeer waardevol mag later nog blijken. Vanuit mijn kamer kan ik zo naar de Hermitage kijken. Het is dan ook niet zover weg. De kosten om binnen te komen bedragen voor buitenlanders 40.000 roebel, maar is zeer wel de moeite waard. Het museum, met een van de grootste collecties ter wereld, is op zich al een museum vanwege de prachtige zalen. Eigenlijke naam is het Winterpaleis en is gebouwd tussen 1754 en 1762. Het paleis heeft 1057 kamers en 1945 ramen. Het grote plein voor het paleis, Dvortsovaya Ploschad (Дворцовая площадь), was in 1905 het decor waar een vredelievende demonstratie tegen de armoede op een bloedige wijze werd uiteengeslagen. Meer dan 1000 doden was het resultaat. Op 25 oktober 1917 (of 7 november 1917 nieuwe stijl) vond hier de laatste acte plaats van de Russische revolutie. Het Winterpaleis was het laatste bolwerk van de democratie. Terug naar het museum. Het was Catharina de Grote die begon met het verzamelen van vele schilderijen in het paleis. Toen alleen toegankelijk voor Catharina zelf en door haar genode gasten, nu voor Jan en alleman. Gezien heb ik Vlaamse, Hollandse, Spaanse, Italiaanse en natuurlijk Russische schilderijen. Van de 13e eeuw tot de 19e eeuw. Rembrandt, Frans Hals, Rubens, Jan Steen, Van Ruysdael, Botticelli, Leonardo da Vinci, noem maar op. Verder wapenuitrustingen uit de 16e en 17e eeuw. Italiaanse, Spaanse, Duitse, Romeinse en Griekse sculpturen, Grieks goud. Een zaal gewijd aan de overwinning op Napoleon in 1812. Servies van de tsarenfamilie uit de 18e eeuw. Nou ja, te veel om op te noemen. En dan heb ik nog niet eens alles gezien.

Buiten giet het. Bij Aeroflot (Аэрофлот) het adres in Peking gevraagd en in een bar een kop koffie met een broodje genomen. Thuis stond er lever op het menu. Het kan ook niet altijd feest zijn. Een avondwandeling naar de pantserkruiser Aurora gemaakt. Het schip, althans de muitende bemanning, gaf op 25 oktober 1917 het sein tot bestorming van het Winterpaleis.

Hermitage (Winterpaleis)

Pantserkruiser Aurora

Artilleriemuseum van de
Sovjet Unie

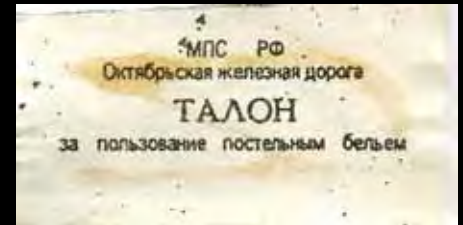

20 juli donderdag

Laatste dag in Petersburg. Vandaag staat het Russisch museum (Русский музей) op het programma. Russische schilderkunst van de 12e tot de 20e eeuw. Mijn ontbijt bestond uit witte bonen met worstjes. Jak. Even doorzetten en wegspelen met koffie.

Het museum viel wat tegen, omdat niet alles te zien was vanwege restauraties. Voor de rest best interessant. Ben ook nog even naar het metrostation Ploschad Lenina (Площадь Ленина) geweest, om daar op de langste roltrap ter wereld te gaan staan. Het hoogteverschil bedraagt 59 meter. Ik koop nog een matroesjka (матрёшка) van Russische leiders en een bosje bloemen voor Irena. Nog wat gekletst tot een uur of tien en dan is het tijd om naar het treinstation te vertrekken.

Treinen rijden op tijd in Rusland. Stipt 23.59 uur vertrok de nachttrein Rode Pijl (Красная Стрела) van de Oktober spoorwegen (Октябрьская железная дорога) naar Moskou. Ik deel mijn compartiment met drie Russen, twee mannen en een vrouw. Een van de mannen spreekt goed Engels en met hem babbel ik wat over Nederland en Rusland. Hij komt uit Petersburg, maar is geboren in Tomsk in Siberië. Tijd om te slapen, de bedbanken zijn lang en breed genoeg. Alleen is het wel wennen om te slapen bij het kaboem kaboem van de trein.

ПОЕЗД		ОТПРАВЛЕНИЕ				ВАГОН		ЦЕНА			КОЛИЧ. ЧЕЛОВЕК	ВИД ДОКУМЕНТА
№ шифр	число	месяц	часы	мин.	№ тип	Билет	Плацкарта	руб.				
003 АА	20	07	23	59	12 К	0054100	0071000	01	ПОЛНЫЙ И		С-ПЕТЕР-ГЛ-МОСКВА ОКТ (2004001-2006004) ФИРМ	
МЕСТА 019 ½ ОКТ												
301 ОСА Н1 0092232 170795 1459 0055001/20-54100Н/Н												
ВУЛЛИНГС												
Н-135600=ТАР.125100+КСБ.9600+СТР.900 РУБ												

Moskou (Москва)

In Moskou verblijf ik in een appartement van particulieren, vlakbij het centrum en vlakbij het Russische Witte Huis. Dit is het parlamentsgebouw dat nog niet zo lang geleden het toneel was van heftige gevechten tussen Jeltsin getrouwe troepen en aanhangers van de conservatieven Chasboelatov en Roetsjkoi. De in de omgeving opgehangen roodzwarte linten en opgerichte kruizen ter nagedachtenis aan de slachtoffers herinneren nog aan dit drama. Het Witte Huis echter is weer helemaal opgeknapt.

Publiekstrekkingen in Moskou zijn uiteraard het Rode Plein, het Kremlin en de kathedraal van Sint Basilius met zijn uivormige koepels. Een bezoek aan Lenin in zijn mausoleum is nog steeds mogelijk. Een aanrader voor kunstliefhebbers is het Tretjakovski museum. Dit onlangs heropende museum is volledig geënt op de Russische kunst. Iconen uit de 12e eeuw tot expressionistische kunst uit de 20e eeuw.

De winkelstraten, metrostations en treinstations in beide bovenstaande metropolen zijn tegenwoordig rijkelijk voorzien van daklozen en bedelaars. Iets wat tien jaar geleden nog volledig ondenkbaar was voor de Russen.

VDNK

21 juli vrijdag

Rond half negen komt de trein in Moskou aan. Inderdaad word ik afgehaald door mijn contactpersoon Mascha. In een auto rijden we naar mijn volgende verblijfplaats. In dit appartement blijk ik alleen te zitten. De eigenaren zijn op vakantie. Het huis is een nogal een zootje. Ik zal zelf voor het eten moeten zorgen, dus eerst inkopen doen. Er zijn een aantal supermarkten in de buurt, maar deze hebben vooral westers spul in huis en alles is er vreselijk duur. Op de straatmarkten kun je nog het beste inkopen doen. Ik koop gelijk voor drie dagen in: aardappelen, uien, bananen, brood, water, beleg en tomaten. Daarna ga ik met de metro naar de VDNK. Dit was in communistische tijden een tentoonstellingspark over de verworvenheden van de socialistische heilstaat. Lenin staat daar nog steeds op zijn sokkel. Hier bevind zich ook het ruimtevaart monument.

Thuis maak ik gebakken aardappelen met uien en tomaten. Daarna kijk ik televisie. Morgen is het zonnig met of en toe wolkenvelden en 21 tot 24 graden. En oh ja, het treinkaartje kost geen tachtig, maar circa honderdvijftig dollar. Klein verschil.

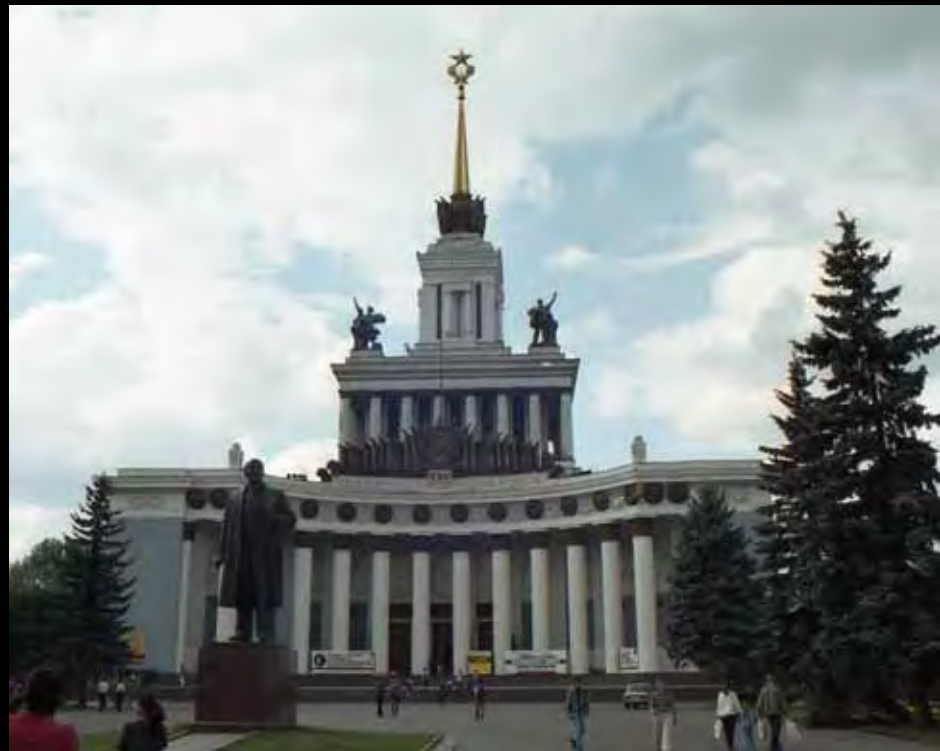
22 juli zaterdag

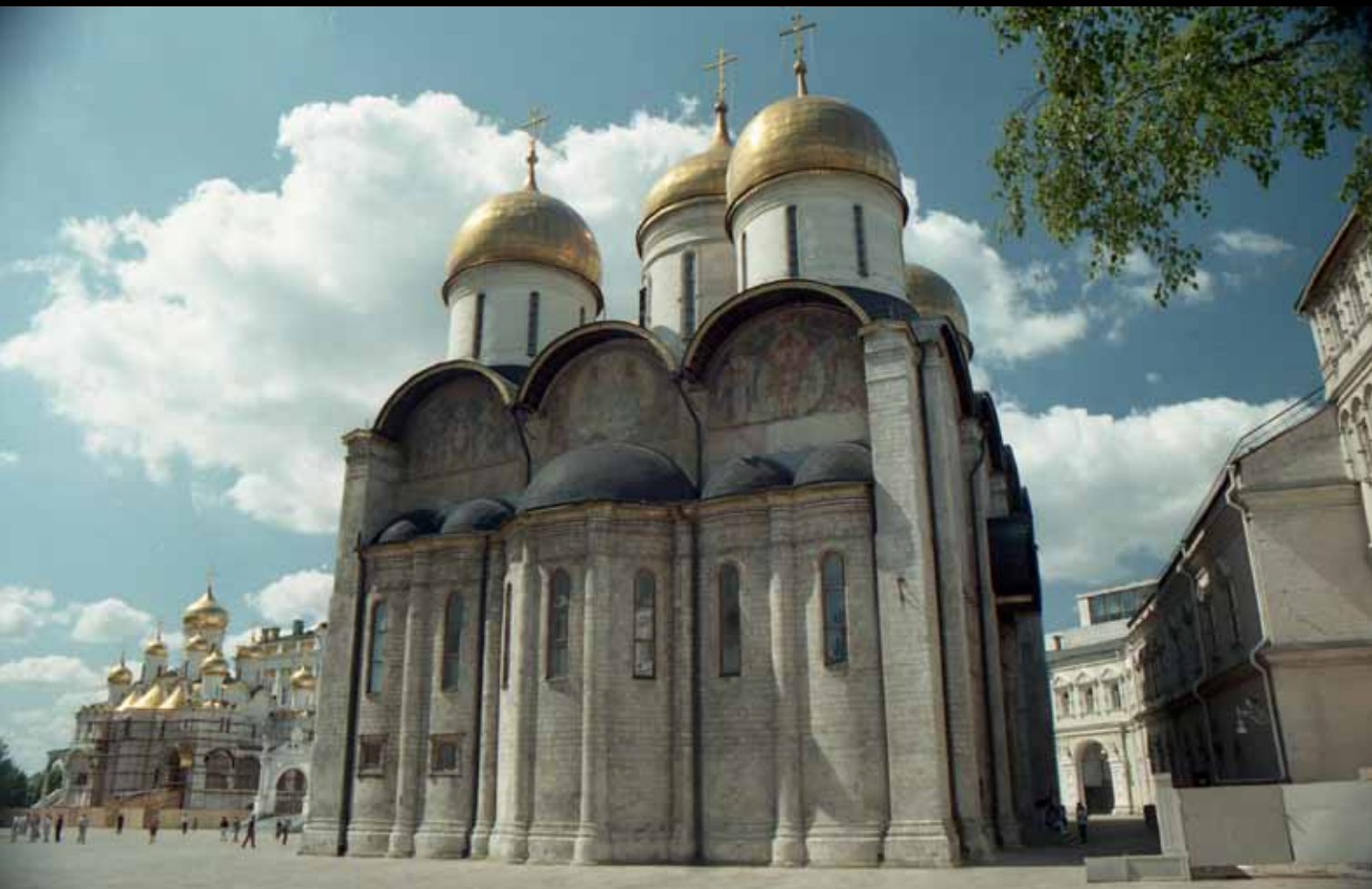
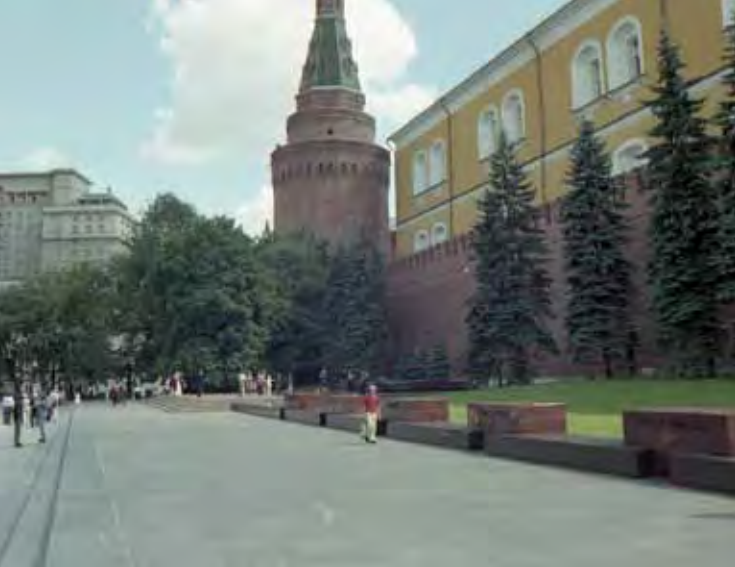
Rond half tien sta ik op. Ik probeer of er warm water is, maar helaas. Dat wordt een dezer dagen een koude douche. Ik probeer het alvast met mijn hoofd. Ik maak mezelf een ontbijt en ga op pad naar het centrum van Moskou. De zon schijnt volop. De weerman heeft temperaturen tussen de 21 en 24 graden beloofd.

Om te beginnen maak ik een rondje Kremlin. Het Rode Plein is om de een of andere reden nog afgesloten. Ik kom langs het oorlogsmonument voor de onbekende soldaat en daarna bij de ingang van het Kremlin. Entree is slechts een luttele duizend roebel en ik loop even later wat rond. Verschillende kathedralen te zien, het kanon van de tsaar (een monsterlijk groot ding) en de bel van de tsaar (ook heel groot). Daarna maak ik de ronde af en kom weer terug op het Rode Plein bij de kathedraal van Sint Basilius. De zon schijnt fel en ik word rood op het Rode Plein. In de kathedraal ga ik even verkoeling zoeken. Daarna langs Lenins mausoleum naar Arbat Ulitsa, de winkelpromenade van Moskou. Veel portrettekenaars hangen hier rond. Ik kan de verleiding bijna niet weerstaan, alleen denk ik dat de tekening de reis niet zal overleven.

Bedelaars zijn er in Rusland tegenwoordig genoeg te vinden. Jonge moeders met kinderen, oudere moeders met kinderen, oude mannen en vrouwen en invaliden. Bij het metrostation in de buurt van mijn appartement ligt een waarschijnlijk geestelijk gestoorde vrouw langs de weg. Vervuild, in blote kont en een bepopte onderbroek. Bijna alle Russen kijken weg van de bedelaars en vervuilden, zo ook ik. 's Avonds loop ik nog even naar het Russisch parlamentsgebouw.

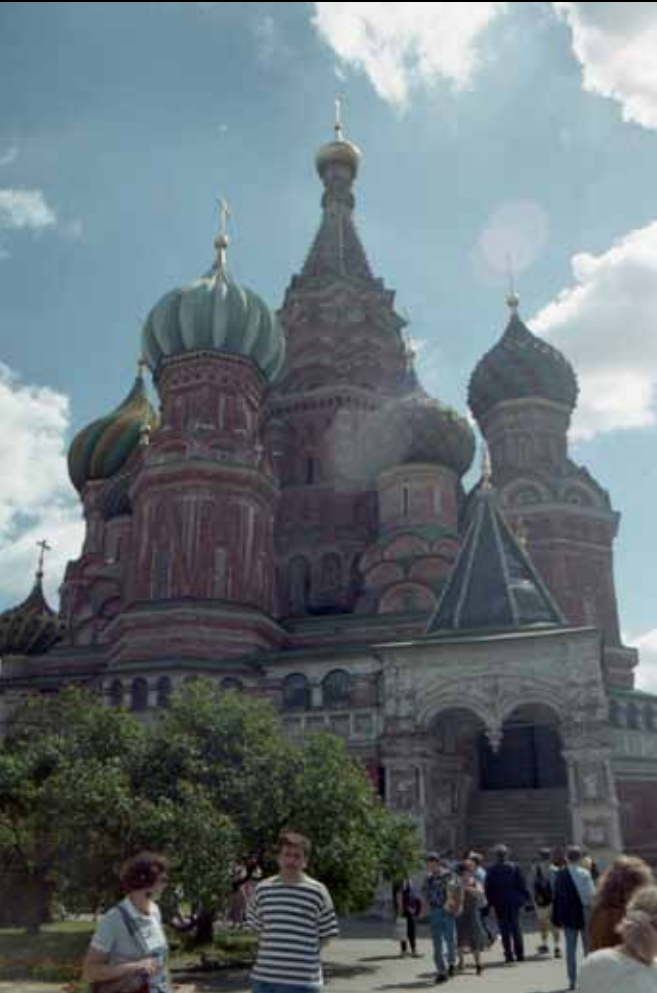

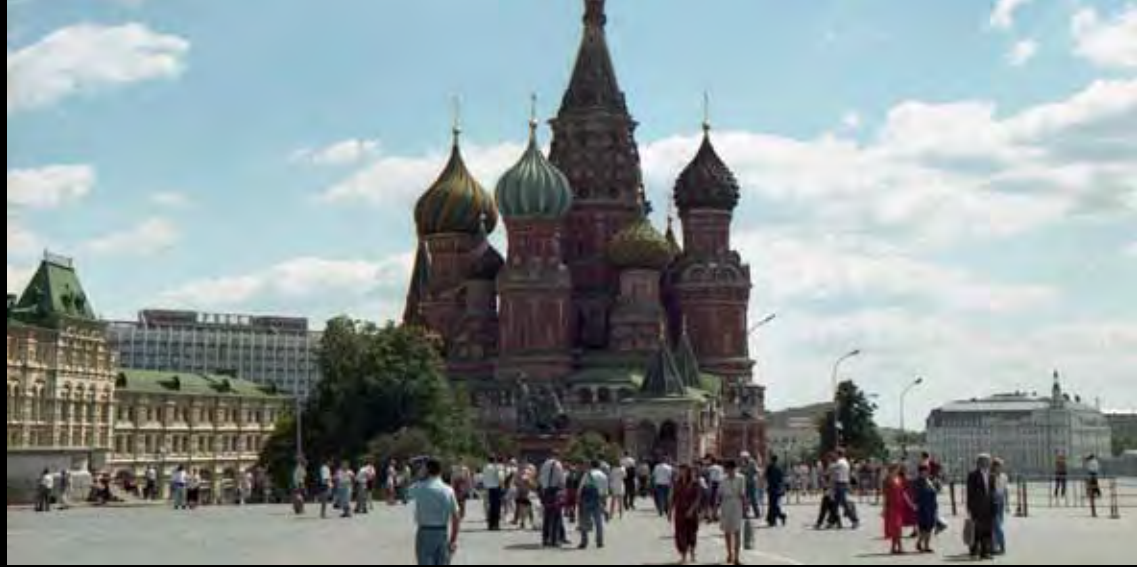
Het Kremlin

Kathedraal van Sint
Basilius

Rode Plein

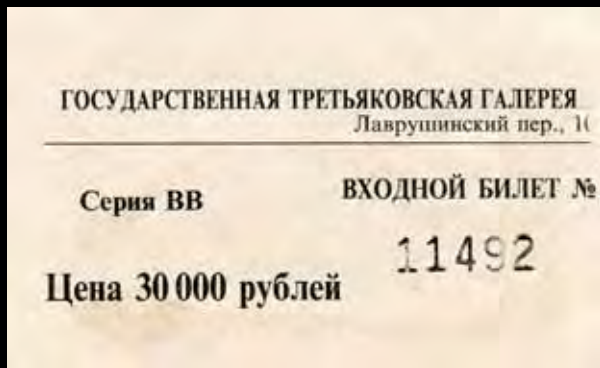

23 juli zondag

's Morgens neem ik eerst een koude douche. Het valt best mee, het water is niet echt ijskoud. De zon schijnt alweer fel.

Op het Rode Plein sluit ik me aan bij de rij naar het mausoleum van Lenin. Het is er donker en koel. Lenin ligt in een glazen kist bleek te wezen. Hij ziet er goed uit, ondanks dat hij al zo'n zeventig jaar dood is. Hierna ga ik naar het Tretyakovski museum (Третьяковская Галерея). Hier hangen de belangrijkste Russische meesters. Iconen uit de 12e eeuw tot begin 20e eeuwse moderne kunst. Ik was blijkbaar op tijd binnen, want toen ik weer buiten kwam stond er een hele rij mensen buiten te wachten in de gloeiende zon.

Ik ga me nog even oriënteren bij het Yaroslavl treinstation. Van hieruit gaat morgen mijn trein naar Irkoetsk. Het is er een heksenketel van handelaren en rondsjokkende mensen. Het is inmiddels alweer vier uur en ik ga terug om lekker af te koelen en mijn voeten rust te gunnen. De afgelopen week hebben die twee behoorlijk wat kilometers afgelegd. Straks vier dagen in de trein, niets doen. Zal ze goed doen. Mascha bracht vandaag mijn treinticket en nog een Nederlander, die drie dagen later naar Irkoetsk gaat.

Metrostation Kievskaja

Aan de Moskva

Het Witte Huis

Arbat

24 juli maandag

Ik ga nog een laatste keer naar het Rode Plein en naar de Moskouse koopgoot Arbat (Арбат) om te zien of er nog iets te kopen valt. Dat valt wel tegen, voornamelijk doosjes die beschilderd zijn, iconen, medailles, matroesjka's en portrettekenaars. Ik koop een aantal t-shirts groot genoeg voor Miek en mij. Voor de kinderen valt het niet mee om iets leuks te vinden. Misschien in Beijing, tenslotte is alles 'made in China' wat kinderspeelgoed betreft.

Mijn trein vertrekt om 21.15 uur. Ik heb als reisgenoten een drietal Bulgaren die allemaal geen woord over de grens spreken. Het had erger gekund, maar beschaafd gezelschap is het niet. Hopelijk snurken ze niet als een stel ossen. Hoewel, misschien ben ik wel degene die snurkt als een os. Misschien rochelen ze wel heel veel. Tijdens de collectie van het geld voor het beddengoed bleek dat de heren geen geld hiervoor hadden. Althans dat begreep ik van de provodnik van onze wagon. Een van die figuren heeft zijn sokken gewassen en hangt ze nu te drogen in de coupé.

Het is tijd om avondeten te prepareren. De drie hebben hun eigen voedsel bij zich. Komkommer, tomaat, kaas, brood, een soort paté in blik en potten mayonaise. Ze nodigen mij uit om mee te eten en ik krijg een vork. Een plastic container met een of ander sterk goedje komt te voorschijn en het feest kan beginnen. Komt er later nog een vent met een fles mastyk en die moet ook op. Eigenlijk vallen die Bulgaren best wel mee.

1e Helft: Moskou - Irkoetsk

De treinreis wordt voortgezet vanuit het station Yaroslavl. Dit traject naar Irkoetsk zal bijna vier dagen duren. In die vier dagen legt de trein ruim 5100 kilometer af en passeert vijf tijdzones. Ik zit in een coupé met drie Bulgaren. Zij zijn op weg, samen met nog een dertigtal landgenoten, naar Tjoemen (Тюмень) om daar in de petrochemische industrie te gaan werken. 's Avonds komt de wodka en de mastyk tevoorschijn en moet er getoost worden op het prachtige Holland en hun vaderland Bulgarije. Ze missen hun thuisland nu al, alles is beter in Bulgarije. Eten in de trein kan ook in de restauratiewagen. Het eten is er niet slecht, maar het is ook geen feest. Een beter idee is het om tijdens de stops je eigen maaltijden in te kopen op het perron. Hier wordt van alles verkocht; van brood tot bier en van fruit tot complete gebraden kippen. Heet water voor koffie, thee of instant soep is voldoende te verkrijgen uit de samovar (een heetwatervoorziening) in de wagon.

Het uitzicht vanuit de trein wordt voornamelijk bepaald door uitgestrekte bossen, bestaande uit naaldbomen en berken. Soms glooiende grasvlakten, landbouwgebieden en dorpjes bestaande uit vooral houten huisjes. Alleen grote regionale wegen zijn geasfalteerd, de rest is gewoon zandweg.

25 juli dinsdag

Rond tien uur 's morgens maar eens opgestaan. Zoals gezegd is het voornamelijk luieren zo'n treinreis. Rond half een hebben we een eerste langere stop in Kirov (Киров). Daarna gaat de reis verder door bossen en lelijke stadjes, kleine dorpjes met houten huisjes. Even na Kirov staat de trein meer dan een uur stil. Dat is vervelend want dan werkt de airco niet en wordt het onfris in de trein. De reis gaat weer verder naar de volgende grote stad, Perm (Пермь). De Oeral en de scheidslijn tussen Europa en Azië zullen we passeren midden in de nacht, jammer.

Ik ben tegen de avond gaan eten in de restauratiewagen. Ik had geen zin in weer zo'n drinkgelag als gisteren. We zitten nu in een tijdzone twee uur later dan Moskou. Uit de samovar wat warm water getapt voor een bakje thee en daarna maar wat op bed gaan liggen.

ПАССЕНДЕРС
 sumes

20 РЖД АСУ «ЭКСПРЕСС» ПРОЕЗДНОЙ ДОКУМЕНТ ОЕ 941539

ПОЕЗД № шифр	ОТПРАВЛЕНИЕ				ВАГОН № тип	ЦЕНА руб.		КОЛИЧ. человек	ВИД ДОКУМЕНТА
	число	месяц	часы	мин.		Билет	Плацкарта		
010 НИ	24	07	21	15	10 К	0370300	0262600	01	ПОЛНЫЙ И
МОСКВА ЯР-ИРКУТ ПАСС (2000002-2054001) ФИРМ									
МЕСТА 015 % В-СИБ									
539 ТМ8 Н1 0368660 220795 1804 ММ17М01/20-370300Н/Н*									
ВУЛЛИНГС									
Н-654200=ТАР.632900+КСБ.9600+СТР.900+УСЛ.10800 РУБ.									

Свердлов

Всесоюзное Акционерное Общество
по иностранному туризму в Союзе ССР
«ИНТУРИСТ»

USSR COMPANY FOR FOREIGN
TRAVEL TO THE SOVIET UNION

2115

МЕСТО ВЫДАЧИ: <i>Иркутск</i> Place of issue: <i>Иркутск</i> ДЕНЬ ВЫДАЧИ: <i>22.07.95</i> Date of issue:	ЦЕНА: <i>684200000</i> PRICE:
--	----------------------------------

26 juli woensdag

's Morgens heel vroeg komen we aan in Jekaterinenburg (Екатеринбург), vroeger bekend als Sverdlovsk (Свердловск). De trein heeft zijn achterstand ingehaald en rijdt weer zo goed als op tijd. Tegen tien komen we aan in Tjoemen. Hier moet de hele bups Bulgaren eruit. Ik zit nu alleen in mijn coupé.

Berkenbomen, dennenbomen, andere bomen, heel veel bomen, groene grasvlakten en af en toe wat gebouwen. Zo ziet Siberië eruit langs de spoorlijn. Ik heb de indruk dat ik verder de enige

westerling ben op de trein. We naderen nu de stad Ischim (Ишим), waar weer een pauze is van circa vijftien minuten. Niet veel te zien op het wat armzalige platform. De lucht is grijs terwijl die vanmorgen nog zon en blauw te zien gaf. We zijn nu 2433 kilometer van Moskou verwijderd en bijna veertig uur onderweg. Nog twee uur en we rijden de volgende tijdzone binnen: Moskou tijd plus drie uur.

In Omsk (Омск) krijg ik nieuwe coupé bewoners: Chinezen, twee stuks. Ze kletsen nog voornamelijk met elkaar. Voor het avondeten ga ik naar de restauratiewagen. De soep komt vreemd genoeg na de maaltijd, zou dat hier gebruikelijk zijn? Zei ik eerder dat ik waarschijnlijk de enige westerling ben op de trein? In de restauratiewagen komt een hele groep oudere Nederlanders binnen met een reisleidster. Ondertussen zijn we in de volgende tijdzone gekomen. Nu is het alweer Moskou tijd plus vier uur. Het is dan nu elf uur lokale tijd en zeven uur Moskou tijd. De zon is rood en gaat net onder. De trein tijdtabel werkt op Moskou tijd, terwijl de restauratiewagen op lokale tijd draait. De twee Chinezen spreken alleen Chinees en wat Russisch.

РАСПИСАНИЕ

движения скорого поезда № 9/10 «БАЙКАЛ»
на 1995 — 1996 гг.

Прибытие	Стоянка	Отправление	Расстояние от Москвы	Раздельные пункты	Расстояние от Иркутска	п. № 10			Прибытие	Стоянка	Отправление	п. № 9		
9.00	—	—	5191	Иркутск-Пасс.	0	—	—	2.53						
8.40	2	8.42	5184	Иркутск-Сорт.	7	3.08	2	3.10						
8.02	2	8.04	5182	Ангарск	39	3.46	2	3.50						
7.30	2	7.32	5124	Усолье-Сибирское	67	4.16	2	4.18						
6.25	2	6.27	5061	Черемхово	130	5.16	2	3.18						
5.22	2	5.24	4996	Залари	195	6.22	2	6.24						
4.10	20	4.30	4941	Зима	250	7.16	20	7.36						
3.08	2	3.10	4881	Куйтун	310	8.31	2	8.33						
1.54	3	1.57	4802	Тулуи	389	9.43	3	9.46						
0.01	15	0.16	4685	Нижнеудинск	505	11.25	15	11.40						
21.05	5	21.10	4522	Тайшет	669	14.32	5	14.37						
20.01	2	20.03	4459	Решоты	732	15.35	2	15.37						
18.34	20	18.54	4383	Иланская	808	16.47	20	17.07						
18.00	2	18.02	4351	Канск-Енис.	840	17.39	2	17.41						
16.52	2	16.54	4279	Заозёрная	921	18.50	2	18.52						
13.50	20	14.10	4104	Красноярск	1687	21.49	20	22.09						
10.44	2	10.46	3920	Ачинск-1	1271	1.15	4	1.19						
9.35	12	9.47	3852	Боготол	1339	2.27	12	2.39						
7.20	20	7.40	3719	Маринск	1472	4.42	20	5.02						
4.57	10	5.07	3571	Тайга	1620	7.11	10	7.21						
3.15	2	3.17	3469	Болотная	1722	8.56	2	8.58						
0.40	20	1.00	3343	Новосибирск-Гл.	1848	11.12	20	11.32						
20.00	15	20.15	3040	Баранск	2151	16.00	15	16.15						
17.50	2	17.52	2885	Татарская	2306	18.20	7	18.27						
15.32	15	15.47	2716	Омск	2475	20.39	15	20.54						
13.27	15	13.42	2567	Измайловская	2624	22.54	15	23.09						
11.25	15	11.40	2433	Ишим	2758	0.44	15	0.59						
7.41	15	7.56	2144	Тюмень	3047	4.28	15	4.43						
5.28	2	5.30	1961	Камышлов	3230	6.50	2	6.52						
2.59	15	3.14	1818	Свердловск-Пасс.	3373	9.10	15	9.25						

Пограничный столб «Европа — Азия»
расположен на 1777 км от Москвы с правой стороны
по ходу поезда № 10.

—	—	0.29	1672	Шали	3519	12.10	2	12.12						
20.12	21	20.33	1437	Пермь-2	3754	16.14	15	16.29						
16.09	15	16.24	1194	Балезино	3997	20.22	15	20.37						
15.37	3	15.40	1165	Грязов	4026	21.05	3	21.08						
12.38	15	12.53	957	Киров	4234	23.58	16	0.14						
11.18	3	11.21	870	Котельнич	4321	1.32	3	1.35						
8.31	14	8.45	701	Шарья	4490	3.53	15	4.08						
—	—	5.25	501	Галич	4696	7.08	2	7.10						
4.35	3	4.38	450	Буй	4741	7.57	3	8.00						
3.22	4	3.26	367	Лунка	4824	—	—	9.12						
2.50	20	3.10	357	Давилев	4834	9.23	15	9.38						
1.25	10	1.35	282	Ярославль-Гл.	4909	10.53	10	11.03						
—	—	21.15	0	Москва-Пасс.-Яр.	5191	15.30	—	—						

МПС РОССИИ
ВАГОННОЕ ДЕПО ИРКУТСК-ПАССАЖИРСКИЙ
ВОСТОЧНО-СИБИРСКОЙ
ОРДЕНА ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ
ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ

27 juli donderdag

In de nacht zijn we Novosibirsk (Новосибирск) gepasseerd. Even na Krasnoyarsk (Красноярск) rijden we over de Yenisei (Енисей), een Siberische rivier die Siberië doorklieft en uitstroomt in de Arctische noordelijke zee. De Chinezen hebben gewerkt in Moskou en Omsk en gaan nu naar Irkoetsk. Ze komen zelf uit Mantsjoerije. Ik deel met hen bier, koek en meloen. Zelf heb ik alleen wat chocolade aan te bieden. Ik lees verder mijn boek dat ik meegenomen heb en kijk uit het raam naar het wijde landschap. Altijd zijn er bomen in zicht. Of dichtbij of aan de horizon, de uitgebreide taiga.

28 juli vrijdag

Bij de laatste lange stop voor Irkoetsk zijn er geen verkopers op het perron. Had ik niet verwacht, nu moet ik 'honger lijden' tot Irkoetsk. Rond twee uur 's middags rolt de trein het station van Irkoetsk binnen. En wat schetst mijn verbazing; mijn contactpersoon Lilia is nergens te vinden. Ik wacht een half uur, nog niemand. In het station bel ik het nummer van Lilia, ze is niet thuis. Wel een dochter, die mij het nummer geeft van haar moeder op haar werk. Het nummer is steeds in gesprek. Op het station vraag ik naar de kosten van een ticket naar Beijing (675.000 roebel) en ga met de bus naar het centrum. In hotel Angara bel ik nog een keer naar Lilia's werk, ze is er niet meer. Dan probeer ik ze aan het verstand te brengen dat Lilia me vandaag kan oppikken in hotel Angara. Er wordt moeilijk geconverseerd en veel 'tak' gezegd. Ik vraag of ze het begrepen hebben. Er wordt weer 'tak' gezegd. Ik neem aan dat ze het hebben begrepen, alleen na een uur komt er nog niemand. Ik bel weer haar werk, en vraag hun adres. Er wordt snel Russisch gesproken, ik zeg dat ik het niet begrijp en er wordt opgehangen. Ik ben het zat en neem een kamer in het hotel. Na tien minuten bel ik nog eens het nummer van Lilia. Ik vraag of ze thuis is en krijg te horen 'njet njet Lilia njet' en er wordt opgehangen. En daarmee is de kous af. Nu zal ik zelf het laatste spoortraject moeten regelen, hopelijk gaat dat goed. Het hotel-restaurant is trouwens niet iets om over naar huis te schrijven.

De Angara rivier door Irkoetsk

Irkoetsk (Иркутск)

Irkoetsk is na het drukke Sint Petersburg en Moskou een verademing. De stad is ruim opgezet met veel groenvoorziening. Er zijn nog veel typisch Siberische houten huizen te zien en ook Lenin is nog niet van zijn sokkel gerukt. De stad ademt een sfeer van gemoedelijkheid uit. Het regionaal historisch museum is een bezoek zeker waard. Het laat de bezoeker het een en ander zien van de oorspronkelijke bewoners in het gebied, een expositie over de beginjaren van de nederzetting Irkoetsk (waaronder een Nederlandstalige kaart van Irkoetsk uit de 17e eeuw) en een expositie over de Russische burgeroorlog welke woede tussen 1918 en 1920.

In de stad ontmoette ik twee Duitse studenten die stage liepen in de stad Novosibirsk. In deze stad bevinden zich veel zogenaamde Volksduitsers en hun taak is het om deze mensen te helpen met het vinden van nieuwe betere perspectieven in Rusland zelf om zodoende de stroom emigranten naar Duitsland te doen verminderen. Hun eigen mening over de stad Novosibirsk sprak echter boekdelen; een onpersoonlijk en smerig gat in de schoonheid van het Siberische land.

Eenmaal in Irkoetsk is het natuurlijk zaak om ook een bezoek te brengen aan het zestig kilometer verderop gelegen Baikalmeer (Озеро Байкал). Het is het diepste meer ter wereld met een zeer specifieke fauna. Een mythe wil dat als je je handen in het Baikalwater doopt je een paar jaar langer zult leven. Ik heb mijn handen er een aantal keren ingestoken. Ijskoud.

Yermak obelisk

Dekabristenhuis

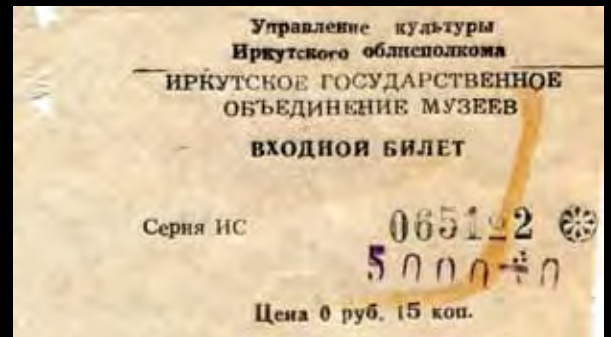

29 juli zaterdag

Vannacht heb ik een dikke grote muskiet dood gemept. Langs het plafond liep een lange keverachtige, misschien een kakkerlak? Vandaag is het stadstourdag. Ik begin in het noorden bij een aantal kerkgebouwen en het oorlogsmonument en wandel dan langs de Angara (Ангара) rivier naar het Intourist hotel. Internationaal bellen kon daar alleen als gast vanuit je hotelkamer. Ik wandel verder langs de rivier naar het zuiden en kom bij een obelisk uit. Deze is opgericht ter nagedachtenis aan Yermak, de Kozakkenleider die Siberië veroverde voor de tsaar in de 16e eeuw. Daar was ook een terrasje met een tent die behalve drank pizza's verkocht.

In het regionaal historisch museum kun je kleding van lokale Siberische stammen bezichtigen. Er zou ook een vissenpak moeten hangen, maar er was slechts een grote zak van vissenvel te zien. Ook kleding van welgestelde 19e eeuwse Russische bewoners wordt er tentoongesteld en het nodige wapentuig van Chinezen, Russen en Japanners. Op de bovenverdieping een expositie over de Russische Revolutie, de burgeroorlog begin jaren twintig, de nodige pamfletten en toestanden over deelname van Siberiërs aan WO II. Daarna de 'winkelstraat' Ulitsa Karla Marxa afgelopen naar het 'Dom' museum van een van de dekabristen die na de mislukte coup van 1825 naar Siberië waren verbannen. Het huis was in oude stijl ingericht en voorzien van portretten en foto's van medeslachtoffers. Ondertussen staat de zon hoog aan de hemel en is het behoorlijk warm. Ik moet nog wat geld wisselen. Het blijkt dat de koersen hier wat slechter zijn dan in het westen van Rusland. Ik krijg voor een dollar nog maar 4.300 roebel. Rond zes

uur een poging gedaan om naar Nederland te bellen. Dat bleek behoorlijk duur te zijn, maar ik kreeg mijn geld terug want er werd niet opgenomen. Daarna gaan eten bij Aura. Ook al een voor Russische begrippen dure ervaring. Voornamelijk vanwege de 15.000 roebel entree (?) die ze me in rekening brachten.

30 juli zondag

Vandaag staat het Baikalmeer op het programma. Ik sta al voor zevenen op en neem de eerste bus naar de haven voor een draagvleugelboot naar Listvjanka (Листвянка). De bootreis is comfortabel maar je ziet niet zoveel omdat je in de boot zit. Aangekomen bij het meer begint eerst een tocht langs het water richting dorp en Intourist hotel. Op de kaart leek het maar een kort stukje, in werkelijkheid bleek het nog een hele tippel te zijn. Bij het hotel aangekomen sterf ik bijna van de dorst

en honger (nog niets gehad vandaag en het is al bijna twaalf uur). In het limnologisch museum is een expositie te zien over het meer en zijn bewoners. Langs de weg richting Irkoetsk (65 kilometer naar het noorden) neem ik een bus terug. Ik rij door taiga en zie inderdaad hoe ondoordringbaar die is. De dorpen bestaan allemaal uit houten huizen met of een houten dak of een dak van golfplaten. Sommige huizen zien er best leuk uit zoals ze geschilderd zijn.

Baikalmeer

31 juli maandag

's Morgens ga ik direct naar het station om er daar achter te komen dat de balies nog niet geopend zijn. En ik heb nog geen geld om het ticket te betalen, wisselen kan ik pas na 9.30 uur. Maar ik besluit dat ik de dame achter het loket eerst het hele ticket laat invullen en dat ik dan pas zeg dat ik geen roebels heb, wel dollars.

De balie gaat open en het krijgen van een ticket voor de volgende trein bleek geen enkel probleem. Met dollars betalen kan niet, maar ze heeft mijn ticket al ingevuld en legt het apart. Mooi, alles voor elkaar. Morgen vertrekt de trein om 9.10 uur 's morgens. Ik ga nog wat fruit inkopen voor de treinreis. Bij maaltijden in restaurants zit niet veel groenten of fruit. Dat ga ik nu nog even compenseren. Vanmorgen ontbijt gehad in het hotel. Alles moest je daar apart bestellen: brood, omelet, boter, drinken, jam etc etc. Trouwens Russisch mineraalwater is niet te drinken, veel te zout!

БИЛЕТ — КУПОН
STRECKENFAHRSCHHEIN

2 КЛАСС
KLASSE A 011899

Штемпель места выдачи с датой
Tagesstempel
der Ausgabestelle
31. 7. 95

от станции ИРКУТСК до станции ПЕКИН

туда Hinfahrt	обратно Rückfahrt
------------------	----------------------

через Наушки — Сузь-Батор — Дзьямы Удэ — Эрдинь

цена/Preis 421.900 Руб./Rbl.

ПЛАЦКАРТА
BETT-KARTE
КВИТАНЦИЯ
QUITTUNG A 001425

Штемпель места выдачи с датой
Tagesstempel
der Ausgabestelle
31. 7. 95

К билету № ..... для 1 (одна) человек
zum Fahrkartenschein für Personen

от/ von ИРКУТСК до/ nach ПЕКИН или обратно/ oder zurück

через/ über Забайкальск / Манчжурия

отправление ..... 19 в час. .... мин. поезда № ..... вагон № .....
Abfahrt Uhr Min Zug Wagen

кат. дор. .... класс и категория места № .....
Eisenbahn Klasse und Kategorie 2/4 Plätze

Плата за одного пассажира Preis für einen Passagier	руб./ Rbl. 420	В валюте страны выдачи in der Währung des Ausgabelandes
Общая стоимость Gesamtbetrag	руб./ Rbl. 420	Комиссионный сбор Provision
Комиссионный сбор Vorkaufgebühr	руб./ Rbl. 0	Использование в вагоне кат. дор. im Wagen der Eisenbahn benutzt

2e Helft: Irkoetsk - Beijing

De laatste etappe van de grote treinreis gaat naar Peking. Bijna drie dagen en 3800 kilometer lang. Deze trein zit vol toeristen; Nederlanders, Duitsers, Denen, Polen en een Malinees reken ik op een gegeven moment tot mijn gezelschap. Het is elke avond feest. De provodnik (toezichthouder in de wagon) wordt omgekocht met een aantal blikken bier en we kunnen tot diep in de nacht onze gang gaan.

Aangekomen bij de Russisch-Chinese grens moeten de wagons omgebouwd worden van het brede Russische spoor naar het smallere Chinese spoor. Alles bij elkaar duurt de hele grenspassage bijna acht uur. Dit is niet erg want zodra je aan de Chinese kant van de grens bent, kun je direct kennis maken met de superieure Chinese keuken en het zeer goede Chinese bier. Al dit heerlijk wordt gewoon op het perron verkocht.

De rit gaat verder via Harbin door het groene weelderige Mantsjoerije. Een groot gedeelte van het land is gecultiveerd. Je ziet voornamelijk maïs- en rijstvelden, schapen en eendenhoeders en 'Hollandse' koeien.

1 augustus dinsdag

's Morgens laat ik me om zes uur al wakker rammelen door de wekker. Ik loop met mijn bagage en een extra zak met fruit naar het station. Ik koop daar nog wat proviand voor onderweg. De trein vertrekt niet om 9.10 uur, maar komt dan aan. Om 9.30 uur vertrekt ie. Ik ruil mijn slaappleats met een Rus, zodat hij met zijn gezin in één coupé kan zitten. Ik kom terecht bij een Chinese vrouw. Na een tijdje volgt de trein de kustlijn van het Baikalmeer. Dit geeft mooie uitzichten op het meer en daarvoor liggende dorpjes. In Ulan Ude (Улан-Удэ) krijgen we twee reizigers erbij. Russen van het Mongoolse type. Zij gaan naar Chita (Чита). Het landschap verandert ook van de wilde taiga naar steppenachtige vlaktes, met wat lagere heuvels op de achtergrond. Ondertussen passeren we de grens van een nieuwe tijdzone. Het is nu Moskou tijd plus zes uur. In Nederland is het dus acht uur vroeger.

2 augustus woensdag

Ergens vroeg in de morgen komen we aan op station Chita. De twee Russen nemen afscheid en ik zit weer alleen met de Chinese. De trein sjokt verder naar de grens met China in een langzaam tempo. Het landschap blijft voornamelijk steppe gebied met hier en daar bos of een dorpje. Ondertussen krijg ik een formulier toegestopt om in te vullen ten behoeve van de Russische douane. In de wagon achter mij blijkt nog een stel Nederlanders te zitten. Een viertal van drie vrouwen en een man die ook alleen op reis is. Vanuit Peking gaat hij de Zijde Route per trein (Xi'an, Urumqi, Alma Ata) volgen en dan terug naar Moskou.

Rond vier uur komen we bij de Russisch-Chinese grens. De wachttijd zal uiteindelijk vier uur bedragen. Ik ga kijken bij de wisseling van de asstellen. Dit is noodzakelijk omdat het Chinese spoor smaller is dan het Russische. Het blijkt dat de carrosserie gewoon los boven op de asstellen staat. Het blijft op zijn plaats door een aantal centreerpunten en zijn eigen gewicht. De douaneformaliteiten stellen niets voor, maar we moeten uiteindelijk bijna een uur wachten in de trein. Het is drukkend warm in dat ding want de airco werkt niet als de trein stil staat. We rijden uiteindelijk een eindje verder tot aan de Chinese douanepost en we mogen daar ook weer bijna vier uur wachten. Ook deze douane stelt althans voor toeristen niets voor. Op het perron eet ik mijn eerste portie Chinees en het is een hele verademing na alle Russische hap.

Die avond (nacht) hebben we een feestje in de coupé van de vier Nederlanders. Er wordt gedronken, gezongen en geklaagd door de provodnik dat we teveel lawaai maken. Pas vroeg in de ochtend lig ik in bed.

3 augustus donderdag

Als ik laat in de morgen opsta zijn we al bijna in Harbin (哈尔滨). Mijn coupégenote en vele anderen stappen hier uit en ik heb de coupé weer voor mij alleen. Op het perron mogen de Chinezen niets aan ons verkopen. De politie ziet hier op toe. Van ons wordt verlangd dat we eten in de trein. De dag bestaat voornamelijk uit door het raam turen naar het Chinese land. Mantsjoerije is een landbouweconomie. Ik zie voornamelijk maïs en rijst, eendenhoeders, schapen- en geitenhoeders. Ook koeien van het Nederlandse type lopen rond. Het land is groen en weelderig.

Beijing tijd is Moskou tijd plus vier uur en dus zes uur later dan in Nederland. 's Avonds gaan we met zijn achten, twee Denen en zes Nederlanders, weer eten in de restauratiewagen en daarna weer drinken in de coupé.

Beijing (北京)

In Peking bezoek ik natuurlijk het Plein van de Hemelse Vrede met de Verboden Stad. Ook een bezoek aan Mao, de grote roerganger, in zijn mausoleum op het plein bestaat tot de wat morbide mogelijkheden. Een must is uiteraard een excursie naar de Grote Muur. Een van de Chinese tuinen, het Tiantan park, stond verder op mijn programma en natuurlijk Peking eend eten bij het grootste hierin gespecialiseerde restaurant in Peking. Ik noem het maar gemakshalve 'McDuck'. Een culinaire uitdaging was het eten van gerechten uit de regio Sichuan, een pittige en hete keuken. Het verschil welvaart in Peking is zeer groot. Je ziet mensen rondrijden in de duurste automobielen terwijl anderen dag en nacht moeten werken om hun bestaan op deze wereld te kunnen financieren. Het gemiddelde inkomen van de Chinees bedraagt circa 120 gulden per maand wordt mij verteld.

Een ervaring op zich is ook het wandelen door de hutongs. Dit zijn smalle tot zeer smalle straatjes in het binnenste van de stad. Ook hier kun je langs de straat de lekkerste snacks en de lekkerste drankjes kopen. Een van de verrassingen is een stenen potje met een soort yoghurt erin. Het potje slurp je leeg met een rietje en daarna lever je potje weer in bij de verkoper of verkoopster.

4 augustus vrijdag

Rond een uur of half zes word ik door de provodnik gewekt. We kunnen vast inpakken en opruimen want we naderen Beijing. Uiteindelijk duurt het nog tot half negen voordat we stoppen bij het station. Ik sluit me aan bij de alleen reizende Nederlander die vervoer heeft naar het centrum. Ik mag gratis mee. Hij zei dat ie in een niet te duur hotel zit, dus ga ik maar eens mee om te informeren. Er zijn nog kamers vrij en ze kosten slechts 88 dollar. Toch een stuk boven mijn budget. De receptionist stelt voor dat we met zijn tweeën een kamer huren. Ik laat het besluit over dat idee uiteraard aan de ander over, want hij heeft dit hotel al in Nederland geboekt en betaald. Hij vindt het goed en dus heb ik onderdak. Eerst douchen, na drie dagen in de trein is dat wel lekker. Daarna gaan we het Tiananmenplein en de Verboden Stad bezoeken. Het is druk in de stad en als westerling wordt je redelijk bekeken. Maar over het algemeen zijn Chinezen vriendelijke mensen. We bezoeken nog het historisch museum en daarna Beijings grootste winkelstraat. Ik koop niks en kijk alleen nog maar rond. We eten in een restaurant daar vlak in de buurt. Kip in een heerlijke saus. We nemen een riksja terug naar het hotel. Hangen nog wat in de bar en dan slapen.

De Verboden Stad

Monument voor de helden van het volk.

Countdown for Hong Kong

Mao's mausoleum

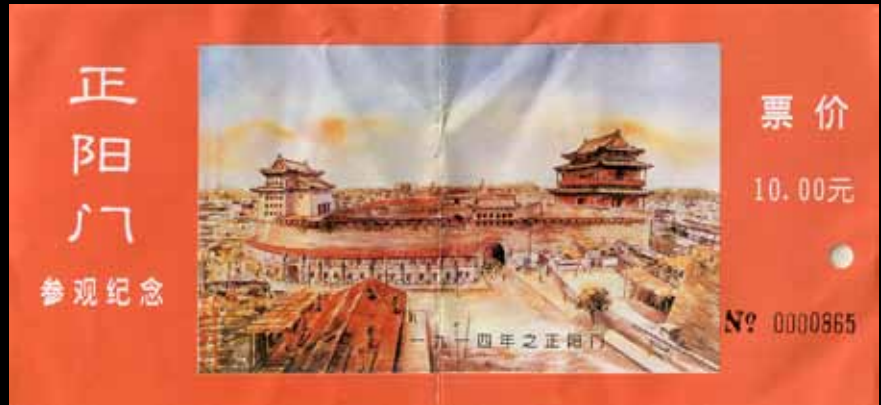

5 augustus zaterdag

Voor vandaag staat een excursie naar de Ming tombes en de Grote Muur op het programma. In een busje met een man of veertien komen we eerst in een file terecht om daarna in een souvenirbazaar te worden geloodst. De reis gaat verder naar de tombes. Daar lopen we eerst door een laantje met allemaal beelden die de weg naar de Ming tombes bewaken. De tombe zelf valt vies tegen en is net een bankkluis onder de grond. Het is er ontzettend vochtig. Het regent zelfs

iets in de kluis! Er gaan ook ontzettende mensenmassa's door de kluis heen. We schuifelen met de massa mee. Daarna verder naar de Muur. Daar kun je de muur een stuk beklimmen. Het is best zwaar en het zweet gutst de mensen van de hoofden. De trappen zijn vaak ongelijk met een verzet van soms wel veertig centimeter en soms maar tien centimeter. Soms moet je tegen een helling oplopen en moet je voor je gevoel helemaal voorover hangen om niet achterover te vallen. Tijdens de reis terug krijgen we een 'unieke' gelegenheid om een fabriek te bezichtigen waar vazen, borden en dat soort dingen gemaakt worden. Op het fabrieksterrein staat natuurlijk weer zo'n souvenirbazaar. Om half zeven zijn we terug en kunnen we bijna meteen weer weg. We hebben een afspraak om acht uur in een ander hotel met mensen die we in de trein ontmoet hebben. We gaan met zijn allen gezellig tafelen in een Chinees eethuisje. Daarna

hangen we nog wat rond op straat en in het hotel van onze tafelgenoten. Plots is het drie uur 's nachts en gaan we terug naar het eigen nest.

De Ming tomben.

彼得·福林斯

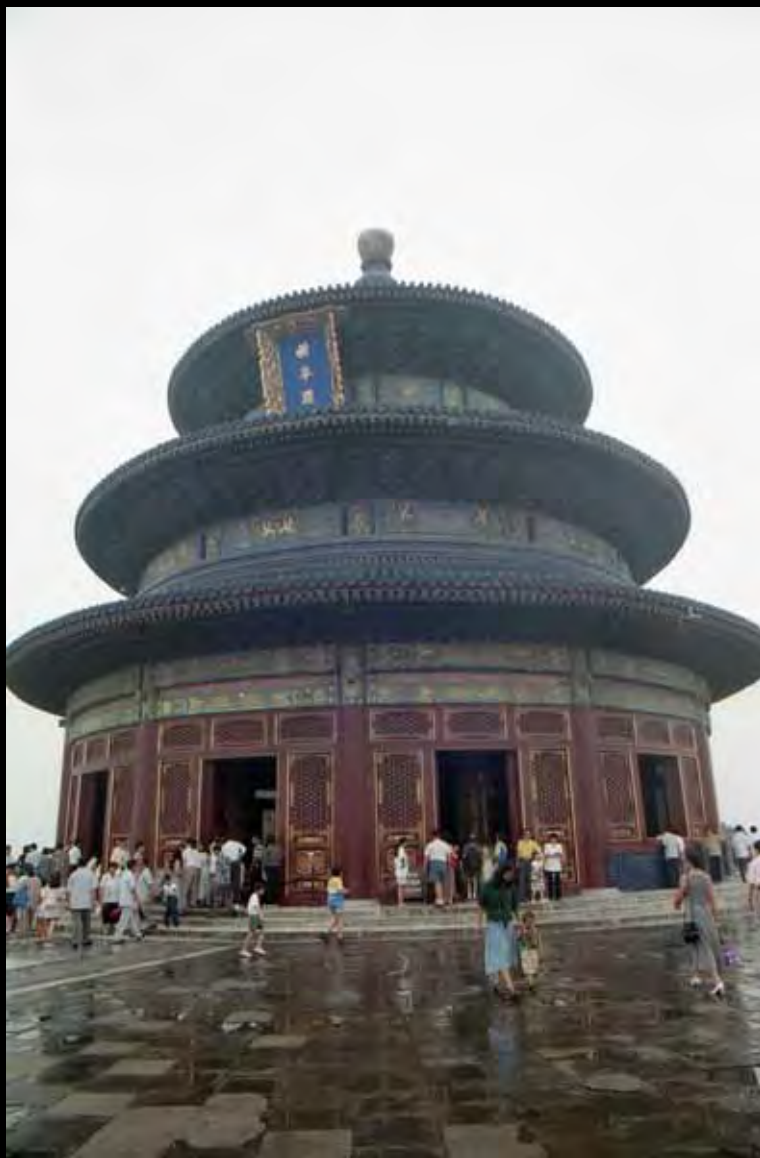
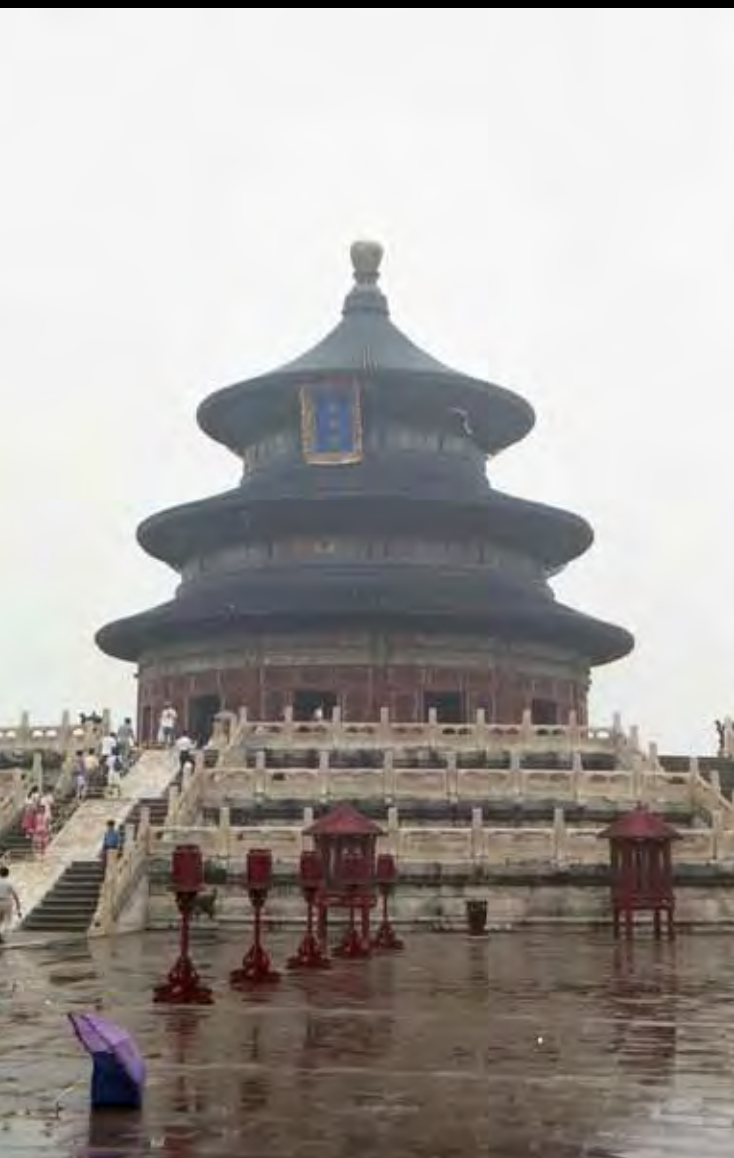

6 augustus zondag

Laat in de morgen opgestaan om naar het Tiantan park te gaan. We kwamen langs het Tiantan Sport hotel. Daar geïnformeerd of men nog kamers had. Dat was zo en dus is mijn overnachting van maandag op dinsdag ook geregeld. Voor de vorige nachten in Peking heb ik mijn kamergenoot twintig dollar per nacht betaald.

In het Tiantan park een stel tempels bekeken en toen gaan daarna heerlijk gechineesd voor een absurd lage prijs. De middag hebben we doorgebracht met wandelen door de hutongs in de buurt van Dazhalan. Nauwe steegjes waar de minder bedeelde Pekinees woont. Het is een waar doolhof van kleine straatjes en steegjes. Soms de geur van riool, soms de geur van zoete of hartige gerechten. De mensen zitten vaak buiten. Spelen een spel of liggen te slapen. De schoenmaker heeft een klein stalletje op straat. We komen uiteindelijk weer terecht op een straat richting Tiananmenplein. Het is de bedoeling dat er vanavond Pekingeend wordt gegeten. Dat lukt ook in het meest bekende Pekingeend restaurant van Peking. De eend wordt boven houtvuur geroosterd en bij je aan tafel ontvleesd. Er komen pannenkoekjes bij met een heerlijke saus en daarna een kommetje eendensoep (ook hier dus de soep achteraf). De rest van de eend verdwijnt weer naar de keuken. Met een riksja voorzien van belletjes en een luifel terug naar het hotel.

Tempel van de Hemel

天坛体育宾馆电话单(存根) 163

房间号码	被叫号码	通话日期	通话时间	
216	0031476076740	95.08.07	17:58	
通话时长	单价	附加费	转接费	服务费
00:03:03	29.80	0.00	0.00	23.90
经办人	备注	总额		
29		143.10		

7 augustus maandag

Vandaag gaan we Mao bezoeken in zijn mausoleum. Maar eerst brengen we mijn spullen naar mijn gisteren geboekte hotel. De meeste voorzieningen in de kamer zijn hetzelfde als in het dure hotel. We nemen een taxi naar het mausoleum en sluiten ons achteraan in de enorme rij schuifelende mensen voor een bezoek aan de grote leider. Eenmaal in het gebouw zien we hem liggen in zijn glazen kist. Buiten wordt allerlei Mao prullaria verkocht en de mensen verdringen zich voor de stalletjes. Ik neem op het plein afscheid van mijn kamergenoot. Hij moet vandaag de trein nemen naar Xi'an. Ik ga nog wat shoppen en rondkijken in de hutongs.

Voor de kinderen een soort piepbeesten gekocht, die zijn in Beijing immens populair. Je hoort ze overal. Voor Miek koop ik penselen van varkenshaar. Het laatste punt op mijn agenda is om eens Sichuanstijl te gaan eten. Een kruidige hete keuken, de heetste uit heel China. Hiervoor ga ik naar een restaurant vlak langs McDonalds aan de zuidkant van het Tiananmenplein. Ten slotte nog een verplicht bezoekje aan het kantoor van Aeroflot in het Beijing-Toronto hotel. Daar bleek dat het toch mogelijk was om via de telefoon je vlucht te herbevestigen. Ik had al eens eerder gebeld en toen werd gezegd dat dat niet kon. Ik maakte hun duidelijk dat ik niet blij was met deze verloren tijd.

Op bijna het einde van mijn vakantie bel ik vanuit mijn hotel naar Nederland. Ik krijg Miek aan de lijn, die zegt dat ze zich zorgen heeft gemaakt omdat ik nu pas bel. 's Avonds voor de laatste keer nog eens op straat gaan lopen en heb er twee flessen bier gekocht.

8 augustus dinsdag

's Morgens in het restaurant neem ik plaats aan een tafel die al gedekt is en voorzien van brood, gebakken ei, jam, koffie en thee. Ik vraag de rekening en dan ontstaat er enige consternatie. Uiteindelijk betaal ik slechts vijftien yuan en de bediening kijkt me bevreemdend aan. Wellicht was de tafel bedoeld voor een ander gezelschap en dacht men dat ik er vroeg bij was. Met een taxi ga ik naar de luchthaven van Beijing. Mijn bagage zal ik in Moskou niet terug zien. Die gaat de kluis in en de volgende dag mee naar Amsterdam.

Uiteindelijk na een vertraging van bijna een uur vertrek ik per Iljoeshin-86 naar Moskou. Ik wist niet dat er ook nog een tussenstop in Novosibirsk op het programma stond. Achteraf begrijpelijk want de machine blijkt maar een bereik van zo'n 5000 kilometer te hebben en moest dus ergens bijtanken. De stop duurde ook maar 45 minuten.

Rond half zeven wordt er geland en dan duurt het wachten nog drie uur voordat ik met een stel Fransen met een bus naar het hotel wordt gebracht. Het hotel is slechts zo'n 500 meter van het vliegveld af en is een lachertje. Ik krijg een hok toegewezen met de mededeling dat ik de kamer moet delen met een ander persoon. Er wordt gevraagd of ik een persoon bij me heb, ik voel in mijn zakken en zeg helaas van niet. De kamer zelf is een hok met twee bedden, toilet en douche. Er zitten kleine kevertjes en kakkerlakken in de badkamer. En dat voor 45 dollar. In het restaurant samen met de Fransen gegeten. Daarna met een Fransman en twee Nederlandse vrouwen in de bar nog wat gedronken. Er was ook nog een gezelschap Beieren die muziek gingen maken in Japan.

9 augustus woensdag

Rond half acht 's morgens staan we al weer op de luchthaven. Met de transit boardingpas is het mogelijk om ontbijt te krijgen. Eerst moet je daarvoor naar een loket en dan krijg je een bon en daarmee ga je naar het restaurant. Ik zit aan tafel met drie Nederlandse vrouwen en een Engelsman. Het ontbijt bestaat uit brood, gekookt ei en thee. Dachten we. Net voor onze tafel waren de eieren op. In plaats daarvan kregen we kaas en een lepel om de boterham te smeren.

Het vliegtuig, weer een Tu-154, vertrekt op tijd en na een vlucht van drie uur landen we op Schiphol. Tijdens de vlucht was er een prachtig uitzicht over de Waddenzee met de Duitse en Nederlandse Waddeneilanden. Mijn rugzak verschijnt als een van de eersten en ik ben dan ook zo weg. Zes minuten over twaalf zit ik in de trein richting Venlo.

Back home

Peking is het eindpunt van deze bijna 10.000 kilometer lange treinreis. Een vliegtuig, een Iljoeshin van Aeroflot, brengt me weer heelhuids terug ondanks alle indianenverhalen over deze Russische vliegmaatschappij.

De meest frequente vragen die aan mij gesteld werden tijdens de reis zijn: waar kom je vandaan, hoeveel verdien je per maand en wat kost een Mercedes in Nederland. En wel in die volgorde. Tijdens deze hele reis is Engels geen goede communicatietaal gebleken. Slechts zeer weinigen in Rusland en nagenoeg niemand in China is deze taal machtig. Een eenvoudige kennis van de Russische taal samen met gebarentaal maakte de reis tot de interessante ervaring die ik nu achter me heb. Helaas, weer een wensdroom minder.

